

Ἐγώ τοσάκις ἔρριψα καὶ εἰς αὐτὴν ὅλιγον
ἔκ τοῦ γλυκύσματος ἐμοῦ
καὶ ἀλλοτε τῇ ἔλουσα τὸ ζεῦγος τῶν πτερύγων
καὶ πάντοτε ἤμεθα δομοῦ ... »

Γέλως πολὺς διήνοιξε τὰ χείλη τῶν γονέων
καὶ εἶπεν ὁ πατήρ αὐτοῦ:
« Μή κλαίε, τέκνον· αὔριον πτηνὸν σοι φέρω νέον
ἀντὶ τοῦ πρόφητην πτερωτοῦ. »

‘Αλλ’ ἀς διδάξωσι καὶ σὲ καλῶς αἱ συμφοραὶ σου:
Μή ἔσσο, τέκνον μου, σφοδρὸν
καὶ τὴν εὐδαιμονίαν σου μὴ στήριζε ποτέ σου
Εἰς ἄλλων πίστιν ὡς μωρόν! »

12 Δεκεμβρίου 1882.

Η ΣΤΕΨΙΣ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥ

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΡΩΣΣΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ

Πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ιβ’ αἰῶνος ὁ Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἐπεμψεν ἐκ Κιέβου πρεσβευτὰς ἐκ τῶν περιφανεστέρων προσώπων τῆς πομπώδους αὐλῆς του μετὰ δώρων βαρυτίμων πρὸς τὸν μέγαν ἡγεμόνα Βλαδίμηρον, καὶ μετὰ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου, ὅστις ἔχρισεν αὐτὸν Καίσαρα ἐν ὀνόματι τοῦ αὐτοκράτορος. Σώζεται λοιπὸν ἐν Μόσχᾳ θρόνος ὅστις, καθὰ λέγεται, εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε καθεσθῆ ὁ Βλαδίμηρος ἐπὶ τῆς στέψεως αὐτοῦ· καὶ τὸ μὲν ξύλον τοῦ θρόνου τούτου εἶνε ἐκ καρυᾶς· τέσσαρες δὲ στήλαι ὑποβαστάζουσι τὸν οὐρανίσκον του, πέριξ τοῦ ὁποίου ἀναγινώσκονται τὰ ἐπόμενα, μεταπεφρασμένα πιστῶς. « α’ Εἶπεν ὁ Θεός· ἐξελεξάμην σε Καίσαρα, ἐλασόν σε ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐν τῇ ἀγαθωσύνῃ μου ἔδωκά σοι ἔξουσίαν πλήρη ἐπὶ τῶν ἐμῶν ἐν ὅλαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς σου, ἐν ὅσῳ βαδίζεις κατὰ τὰς ουμβουλάς μου καὶ πράττεις κατὰ τὸ ἐμὸν θέλημα. – β’ Καὶ δώσω σοι καρδίαν καθαρὰν καὶ δικαίαν καὶ ἔσει ὁ μέγιστος πάντων τῶν Καίσαρων τῶν πρὸ σου καὶ μετὰ σέ· βασιλεύσεις ἐπὶ γῆς ἐνωτιζόμενος τοὺς στεναγμοὺς καὶ παύων τὰ δάκρυα τῶν ἐν θλίψει. – γ’ Επιμελοῦ καὶ ἀγάπα αὐτούς, ὅπως πληθύνω τὰ ἔτη τῆς ζωῆς σου καὶ ἀποσοβήσω τοὺς πολεμίους σου. – δ’ Ή βασιλεία σου εἴη εἰς αἰῶνα τὸν ἀπαντα· ἔσομαι σοι πατήρ, καὶ ἔσει μοι οὐίος· καὶ οἰκοθεν πληρώσω σε δόξης καὶ πλούτου, καὶ ὑποτάξω σοι τοὺς ἔθνικούς. Αδικοῦντα δὲ παιδεύσω σε καὶ ἀποστερήσω σε τῶν ἐμῶν χαρίτων. »

Εἰς τὰ κάτω τοῦ θρόνου τούτου ἀναγινώσκονται τὰ ἐπόμενα. « Τὰ αἴτια ἐξ ὧν ὑψώθη εἰς ἔνδοξον τίτλον Καίσαρος Μονομάχου ὁ μέγας ἡγεμὼν Βλαδίμηρος, τρισέγγονος τοῦ ἀξιομακαρίστου ἡγεμόνος ἡγίου Βλαδιμήρου, εἶνε ταῦτα. Βασιλεύων τῆς μεγάλης ἡγεμονίας τοῦ Κιέβου συνεκάλεσε τοὺς ἡγεμόνας καὶ βοϊάρους καὶ στρατηγοὺς αὐτοῦ εἰς συμβούλιον καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς. – « Καὶ τοι εἶμαι ὁ νεώτατος τῶν βασιλεύσαντων τῆς μεγάλης

Ρωσίας καὶ ιδινάντων τὸ σκῆπτρον καὶ σημαιοφορησάντων, ἐπειδὴ ὁ μέγας ἡγεμὼν Ὅλεγος ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐφορολόγησεν αὐτὴν ἐπιστρέψας σῶς εἰς τὰ ἴδια, ὡς κληρονόμοι ἐλέω Θεοῦ τῶν ἡμετέρων προγόνων, εἴμεθα κεκλημένοι καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ ἐκείνων ἔργα νὰ μιμηθῶμεν. Ἐξ ὑμῶν λοιπὸν περιμένω σήμερον τὸ φῶς, πεποιθώς εἰς τὴν χριστιανικὴν ὑμῶν ἀνδρείαν, ὅπως τὸ ἄγιον ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ θαυματουργὸς ἡγία Τριάς θριαμβεύσωσι διὰ τῆς ὑμετέρας καρτερίας καὶ ὑπὸ τὴν στρατηγίαν μου. » Τότε οἱ ἡγεμόνες καὶ μεγιστᾶνες ἀπεκρίθησαν εἰς τὸν Βλαδίμηρον: ‘Η καρδία τοῦ Καίσαρος ἀπόκειται ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Κυρίου, καθὰ λέγει ἡ Γραφή, καὶ μετὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὑπείκομεν εἰς τὸ τοῦ ἡμετέρου ἡγεμόνος. Τότε ὁ Βλαδίμηρος συνήθροισε τοὺς στενοτάτους καὶ ἐπιτηδειοτάτους τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, καὶ καταστήσας αὐτοὺς ἀρχηγοὺς πολυπληθοῦς στρατοῦ, διεβίβασεν αὐτοὺς εἰς Θράκην συστήσας νὰ αἰχμαλωτεύσωσι πολλοὺς καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε πλήρεις δόξης καὶ πλούτου. Κατ’ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐβασίλευεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Ἐλλην αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος ὅστις, πολεμῶν πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Λατίνους, συνεκάλεσε τοὺς ὑπουργούς αὐτοῦ εἰς συμβούλιον καὶ ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ πρεσβείαν συγκειμένην ἐκ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου, τῶν δύο ἐπισκόπων Μιλήτου καὶ Μιτυλήνης, τῶν πρεσβυτέρων τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ιεροσολύμων καὶ ἄλλων πολλῶν μεγιστάνων. ἔδωκε δὲ καὶ δῶρον σταυρὸν κατεσκευασμένον ἐκ τοῦ θαυματουργοῦ ξύλου τοῦ ἀληθινοῦ σταυροῦ, καὶ ἀφαιρέσας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του τὸ καισαρικὸν στέμμα, τὸ ἔθηκεν ἐπὶ χρυσοῦ δίσκου ἵνα οὕτω προσφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὸν Βλαδίμηρον, ὡς καὶ ποτήριόν τι τὸ ὁποῖον μετεχειρίζετο εἰς τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης προσέθηκε δὲ εἰς ταῦτα καὶ ἄλισιν καὶ περιδέραιον ιερὸν ἱππότου, ὡς καὶ τὸν ἴδιον του μανδύαν, καὶ σταυρὸν τινα ἀραβικὸν χρυσοῦν,

καὶ ἄλλα πολλὰ δῶρα. Παρηγγέλθη δὲ εἰς τοὺς πρέσβεις νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν μέγαν τῆς Ῥωσίας ἡγεμόνα· «Δέξαι παρ' ἡμῶν, ἡγεμών φιλόθρησκε καὶ φιλοδίκαιε, τ' αὐτοκρατορικὰ δῶρα ταῦτα, πρὸς δὲ καὶ τὸν τίτλον Καίσαρος, ὃς προσήκοντα εἰς τὸ εὔγενές σου ὕψος ἀφ' ὅτου ἐνεθρονίσθη· εὐχόμεθα δὲ ὅπως προσῆξεις μεγίστην τιμὴν καὶ δόξαν, καὶ ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἡ Ἔκκλησία τοῦ Κυρίου διατελῇ ἀτάραχος, πάντες δὲ οἱ πιστοὶ ἀπολαύωσι τῆς ἡσυχίας ὑπὸ τὴν καισαρικὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν ἀνεξάρτητον αὐτοκρατορίαν σου.» Οὕτως ὁ μέγας ἡγεμὼν Βλαδίμηρος ἐστέφθη Καίσαρ· λαβὼν δὲ ἔκτοτε τὸν τίτλον, διετέλεσεν ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ ἔλληνος αὐτοκράτορος.»

Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἱστορίας συζητήσεις πολλοὶ τῶν Ῥώσων· συγγραφέων διατείνονται ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι γνήσια, καὶ ὅτι ὁ θρόνος κατεσκευάσθη πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μονομάχου. Ὁπωδήποτε, ὁ θρόνος σύτος εἶνε ἐκ τῶν σπανιωτάτων μην-

μείων τῆς ρώσσικῆς τέχνης κατὰ τὸν μεσαιωνα, ἐπειδὴ κατεσκευάσθη ἐν Μόσχᾳ καὶ ὑπὸ ἔλλήνων τεχνιτῶν.

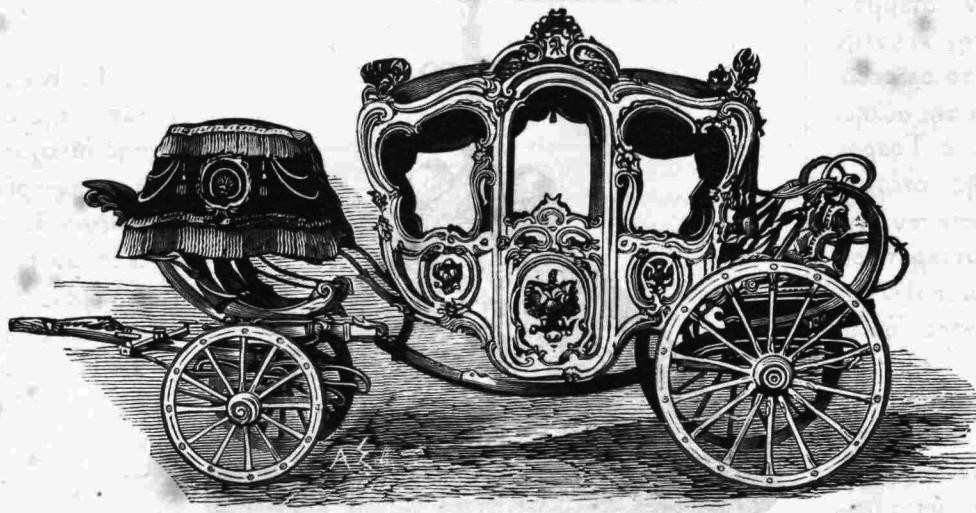
Πέριξ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἀνάγλυφα παριστῶντα, α' τὸν ρῶσσον ἡγεμόνα κηρύττοντα τὸν πρὸς τοὺς Ἑλληνας πόλεμον· β' τὸν ἔξοπλισμὸν τῶν στρατευμάτων πρὸς ταῦτην τὴν ἐκστρατείαν· γ' τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στρατοῦ· δ' τὴν κατὰ Κων/πόλεως ἔφοδον· ε' τὰ ἔλληνικὰ χωρία περιπίπτοντα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥώσων· σ' τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν συγκομιζόντων πλούσια λάφυρα· ζ' τὸν πόλεμον τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας· η' τὸ συμβούλιον τοῦ Ἑλληνος αὐτοκράτορος ἀποφασίζοντα προταθῆ εἰρήνη πρὸς τοὺς Ῥώσους· θ' τοὺς πρέσβεις φέροντας εἰς τὸν Βλαδίμηρον Μονομάχον τὰ κυριαρχικὰ σύμβολα· ι' τὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπόπλουν αὐτῶν· ια' τὴν προσέλευσιν τῶν πρέσβεων· ιβ' τὴν στέψιν τοῦ ἡγεμόνος Βλαδιμήρου ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου.

Περὶ δὲ τοῦ στέμματος τοῦ αὐτοῦ τούτου ἡγεμόνος τῆς Ῥωσίας ὁ ἱστορικὸς Καραμψίνος γράφει τὰ ἐπόμενα· «Τὰ τρόπαια τοῦ Μονομάχου κατέστησαν τὸν ἡγεμόνα τοῦτον περιφημότατον εἰς Ἀνατολήν τε καὶ

Δύσιν· ὥστε, κατὰ τοὺς χρονογράφους, τὸ ὄνομά του ἀντηχοῦν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ἐνεποίει εἰς τοὺς γείτονας αὐτοῦ τρόμον· διὰ τοῦτο Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς τῷ εἶχε στείλει δῶρα, ἐν οἷς καὶ δύο στέμματα, ἄτινα φέρουσιν οἱ ἡγεμόνες ἡμῶν μέχρι σήμερον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως. Κατὰ τὸν ι' αἰῶνα συνεχῶς οἱ τῆς Ῥωσίας Καίσαρες ἐζήτουν παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου τινὰ τῶν διακριτικῶν τούτων σημειών τῆς ὑπάτης κυριαρχίας· κατὰ δὲ τὸν ιδ' οἱ μεγάλοι ἡγεμόνες τῆς Μόσχας μετέδιδον αὐτὰ διὰ διαθήκης εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ θρόνου.»

Τὸ ὥραιότερον τῶν δύο τούτων στεμμάτων, τὸ τοῦ Μονομάχου καλούμενον, χρησιμεύει εἰς τὰς μεγάλας

πομπάς· ὁ ἐπ' αὐτοῦ σταυρός, ὃς καὶ τὸ στέμμα αὐτό, εἶνε ἐκ πυκνοῦ τίνος ὑφάσματος χρυσῶν νημάτων τεχνικώτατα ἐπεξειργασμένων καὶ ἐπικεκομημένων διὰ μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων· θεωρεῖται δὲ ὡς τὸ περιεργότατον τῶν στεμμάτων ὃσα διαφύλαττονται ἐν Μόσχᾳ. Τὸ στέμμα τοῦτο

ΤΟ ΜΕΓΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΟΧΗΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΙ ΣΤΕΦΕΙ ΤΟΥ ΤΣΑΡΟΥ, ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟΝ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΕ' ("Ιδε σελ. 89.)

ἐφόρεσαν ἐπὶ τῆς στέψεως αὐτῶν οἱ ρῶσσοι ἡγεμόνες μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Πέτρου· ἔχρησίμευε δὲ καὶ ἐπὶ μεγάλων παρατάξεων καὶ μέχρι σήμερον προσκομίζεται εἰς τὰς αὐτοκρατορικὰς κηδείας.

Ἐκτοτε αὐξανούσης προϊόντι τῷ χρόνῳ τῆς ρώσσικῆς δυνάμεως καὶ τῆς κυριαρχικῆς ἔξουσίας στερεούμενης, εἰσήχθησαν ἀλληλοδιαδόχως μεταρρυθμίσεις εἰς τὰ περὶ τὴν τελετὴν τοῦ χρίσματος.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΤΕΨΕΩΣ

Τὴν ἐν Κρεμλίνῳ τελεσθεῖσαν στέψιν περιγράφει ὡς ἐπομένως ἡ ἐπίσημος Journal de Saint Petersbourg: 'Ο Μητροπολίτης Νοβγορόδ, λέγει τὸ ἐν λόγῳ φύλλον, ἀνερχόμενος εἰς τὴν ἀνωτάτην τοῦ θρόνου βαθμίδα, ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος, προσκαλεῖ τοῦτον νὰ ἀναγνώσῃ γεγωνύια τῇ φωνῇ τὴν ὁμολογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· τούτου δὲ γενομένου εὐλογεῖ τὸν αὐτοκράτορα καὶ καταβαίνει. Κατόπιν ἀναβαίνει πάλιν μετὰ τοῦ μητροπολίτου Κιέβου ἵνα ἀναγνώσῃ τὸ εὐαγγέλιον· είτα δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ἀποτίθεται τὴν συνήθη ἄλυσιν τοῦ παρασήμου τοῦ Ἅγιου Ἀνδρέου, ἐπιτάσσει δὲ τοῖς δυσὶ μητροπολίταις